

حرکت

شماره ۲۰ - ص ص : ۱۵۲ - ۱۴۲

تاریخ دریافت : ۸۲/۰۲/۲۱

تاریخ تصویب : ۸۲/۰۳/۲۱

بررسی ارتباط بین درصد چربی و وزن بدون چربی (LBM) بدن با چربی ها و لیپوپروتئین های خون (کلسترول، تری گلیسرید، HDL، LDL) در دانشجویان پسر رشته تربیت بدفی دانشگاه بیرونی

مهدی مقرنسی^۱ - دکتر عباسعلی گانینی - دکتر محمود گودرزی
عضو هیئت علمی دانشگاه سیستان و بلوچستان - دانشیار دانشگاه تهران - استادیار
دانشگاه تهران

چکیده

هدف از تحقیق حاضر، بررسی ارتباط بین درصد چربی و وزن بدون چربی (LBM) بدن با چربی ها و لیپوپروتئین های خون دانشجویان پسر رشته تربیت بدفی دانشگاه بیرونی بود. به این منظور تعداد ۳۱ نفر از دانشجویان پسر رشته تربیت بدفی در دامنه سنی (۲۰ - ۲۷) سال، به طور داوطلبانه انتخاب شدند، جهت جمع آوری اطلاعات مورد نظر از آزمودنی ها ۵ میلی لیتر خون جهت تعیین میزان چربی ها و لیپوپروتئین های خون گرفته شد، سپس به وسیله کالیپر چربی زیرپوستی افراد اندازه گیری شد و درصد چربی محاسبه گردید، در نهایت اطلاعات به دست آمده با استفاده از ضریب معبستگی پیرسون مورد تحلیل و بررسی آماری قرار گرفت: بین چربی زیرپوستی ناحیه سه سریازو با میزان کلسترول و LDL خون آزمودنی ها رابطه خطی معنی داری وجود داشت، از طرفی بین چربی زیرپوستی ناحیه سه سریازو با میزان تری گلیسرید و HDL خون آزمودنی ها رابطه خطی معنی داری وجود نداشت، ولی بین وزن بدون چربی بدن با میزان LDL خون آزمودنی ها رابطه خطی معکوس و معنی داری وجود داشت و بین وزن بدون چربی بدن با میزان تری گلیسرید، کلسترول، LDL خون آزمودنی ها رابطه خطی معنی داری به دست نیامد. با بررسی یافته های حاصل از این پژوهش، به نظر می رسد با اندازه گیری چربی زیرپوستی قسمت های مختلف بدن و وزن بدون چربی بدن (LBM) شاید بتوان تأثیراتی در سطح و تغییرات چربی ها و لیپوپروتئین های خون را پیشگویی کرد.

واژه های کلیدی

درصد چربی بدن^۲، وزن بدون چربی (LBM)^۳، کلسترول^۴، تری گلیسرید^۵.

1- Email : M_mogharnasi@yahoo.com

2- Percent Fat

3- Lean body mass

4- Cholesterol

5- Triglycerid

مقدمه

بدون شک عادت به تمرينات ورزشی مناسب عامل مهمی در کاهش شدت امراض قلبی - عروقی و سایر امراض بین مردم سراسر جهان و بویژه کشورهای غربی به شمار می‌رود. امروزه افزایش لیپیدهای خون بخصوص کلسترول و تری‌گلیسیرید دو عامل بسیار خطرناک به وجود آورنده بیماری‌های قلبی - عروقی و سکته‌های قلبی در انسان هستند. همچنین افزایش نوعی لیپوپروتئین به نام $LDL-C$ که کلسترول را از خون به جدار عروق برده و در آنجا رسوب می‌دهد و فرد را مبتلا به تصلب شرائین یا آتروسکلروز می‌نماید که چنانچه این رسوب کلسترول در جدار عروق تغذیه قلب (*Heart Cronary*) انجام گیرد، فرد در معرض ابتلا به سکته می‌کارد قرار می‌گیرد. از طرفی دیگر، مقادیر زیاد $HDL-C$ می‌تواند این ماده خطرناک (کلسترول) را از دیواره عروق دریافت کرده و برای دفع به کبد ببرد. بنابراین HDL یک فاکتور ضد خطر تلقی شده و افزایش هرچه بیشتر این لیپوپروتئین در سرم خون سبب کاهش شیوع بیماری قلبی - عروقی می‌شود (۴).

تمرينات ورزشی نه فقط از مجموع کلسترول خون می‌کاهد، بلکه بخشی از کلسترول را که به عنوان لیپوپروتئین C است افزایش، و بخش دیگر که لیپوپروتئین $LDL-C$ است را کاهش می‌دهد. فعالیت‌های بدنی منظم موجب می‌شود که قلب بیشتر کار کند و در نتیجه احساس بهتر بودن و نشاط بیشتر در فرد پدید آید. بنابراین فعالیت‌های ورزشی از بروز بیماری‌های قلبی پیشگیری می‌کند و با وجود بهبود و بالا رفتن عملکرد قلب تصلب شرائین نیز در عروق تغذیه کننده قلب کاهش می‌یابد. شواهد و مطالعات زیادی نشان می‌دهد که ورزش و فعالیت بدنی در کاهش بیماری‌های قلبی مؤثر است و در این زمینه اهمیت ورزش مداوم خیلی بیشتر از ورزش‌های سنگین غیر مداوم است (۴).

هدف برنامه‌های آمادگی جسمانی محو چربی از بدن نیست، بلکه کمک به افراد برای رسیدن به سطح مطلوبی از چربی بدن است. حد متوسط چربی بدن برای مردان ۱۸ و برای زنان ۲۳ درصد است. از نظر آمادگی تندرستی میزان مطلوب چربی برای مردان ۱۲ یا کمتر و برای زنان ۱۸ درصد یا کمتر است. درصد چربی در مردان باید از ۳ و در زنان از ۱۲ کمتر باشد (درصد چربی بالای زنان برای محافظت از ارگان‌های تولیدمثل است). درصد بسیار پایین

چربی برای تندرستی زنان زیان آور است (۱)(۵).

باتوجه به اینکه درصد چربی بدن و چربی ها و لیپوپروتئین های خون دو بحث کاملاً مجزاست، ولی در پاره ای موارد دارای مشترکاتی هستند. از جمله اینکه بالا بودن درصد چربی بدن (چاقی) و همچنین بالا بودن چربی ها و لیپوپروتئین های خون (تری گلیسرید، کلسترول، $LDLc$) به نوعی با امراض قلبی و عروقی در ارتباط است، نتایج به دست آمده از تحقیقات علمی بسیار به این نتیجه رسیده اند که برای کاهش درصد چربی بدن (چاقی) و چربی ها و لیپوپروتئین های خون فعالیت بدنی منظم نقش بسیار ارزنده دارد. اهمیت فعالیت بدنی در پیشگیری و درمان کاملاً شناخته شده است. البته در بیشتر تحقیقات رابطه بین درصد چربی بدن و چربی ها و لیپوپروتئین های خون مشخص شده است، ولی میزان ارتباط این فاکتورها نسبت به یکدیگر کاملاً مشخص نیست. این سوالات محقق را بر آن داشت تا نخست فاکتورهای یاد شده را که عبارتند از: درصد چربی بدن، وزن بدون چربی، چربی ها و لیپوپروتئین های خون، در آزمودنی ها به دست آورده و به بحث و بررسی میزان این فاکتورها پردازد. سپس با تعیین ارتباط فاکتورهای ذکر شده به این آگاهی دست می باییم که چه رابطه ای بین این فاکتورها وجود دارد. برای مثال دامنه تغییرات میزان درصد چربی بدن چه رابطه ای با چربی ها و لیپوپروتئین های خون دارد که بتوان با تعیین هر کدام از فاکتورهای ذکر شده یک حدس نسبتاً صحیح در مورد میزان فاکتور دیگر به دست آورد. از طرفی چون در بیشتر کارهای تحقیقاتی که از روش تهاجمی خون گیری استفاده می شود، اشخاص با توجه به آگاهی از شیوه خون گیری دچار ترس و اضطراب می شوند. هدف اصلی از اجرای این پژوهش این است که آیا با توجه به میزان ارتباطی که در مورد این فاکتورهای ذکر شد به دست می آید، چه در این تحقیق و چه در تحقیقات آتی، می توان میزان چربی های خون را که با روش تهاجمی خون گیری مشخص می شوند از راه اندازه گیری چربی های زیرپوستی برآورد کرد یا خیر.

روش تحقیق نمونه آماری

در میان جامعه آماری ۳۱ دانشجوی پسر رشته تربیت بدنی و علوم ورزشی سال های سوم و

چهارم با دامنه سنی ۲۷ - ۲۰ سال به طور داوطلبانه انتخاب شدند.

روش جمع‌آوری اطلاعات

ابتدا جزئیات و مراحل آزمون‌ها و نحوه خون‌گیری و نیز مقدار خون دریافت شده و اینکه آزمودنی‌ها حتماً باید ۱۲ ساعت قبل از انجام آزمایش در حالت ناشتاًی کامل باشند، از طرف محقق به وسیله دعوتنامه و توصیه‌نامه‌ای که چند روز قبل در اختیارشان بود، کاملاً شرح داده شد. بعد از آماده شدن مقدمات کار، از هر نفر ۵ سی سی خون گرفته شده و نمونه خون برای مشخص شدن میزان فاکتورهای خونی (کلسترول، تری‌گلیسرید، LDL و HDL) به آزمایشگاه فرستاده شد.

برای اندازه‌گیری درصد چربی بدن با اندازه‌گیری چربی زیرپوستی سه نقطه پشت بازو، تحت کتفی، ساق پا تو سکالپیر که پس از سه بار اندازه‌گیری مشخص شد، نمره میانه (وسط) ثبت گردید. اعداد به دست آمده از اندازه‌گیری در فرمول درصد چربی اسلاتر که توسط لومن در سال ۱۹۹۲ اصلاح شد، قرار داده شد تا درصد چربی بدن به دست آید. درصد چربی به دست آمده در وزن شخص ضرب شد تا وزن چربی مشخص گردد.

$$\%fat = \%735 \sum SF + 1$$

وزن چربی فرد از وزن شخص کم می‌شود تا وزن بدون چربی بدن (LBM) محاسبه گردد.

روش آماری

برای طبقه‌بندی، تنظیم داده‌ها و اطلاعات از شاخص‌های مرکزی و پراکندگی و برای تجزیه و تحلیل آماری داده‌ها و هدف‌های ویژه تحقیق از ضریب همبستگی پیرسون و نرم‌افزار رایانه‌ای SPSS WIN و برای معنی‌دار کردن ضریب همبستگی از P-VALUE و مقایسه این مقدار با مقدار سطح آزمون ($\alpha = 0.05$) استفاده شد.

نتایج و یافته‌های تحقیق

جدول ۱ - توزیع شاخص‌های آمار توصیفی مربوط به مشخصات بدنی فاکتورهای مورد

بررسی در تحقیق (نمونه ۳۱ نفر)

شاخص آماری متغیر	$\bar{X}$	میانگین	انحراف	میانه	نمای (Md)	بالاترین مقدار	پایین‌ترین مقدار
سن	۲۳/۸۷	۲۳	۲/۰۶	۲۳	۲۲	۲۷	۲۰
قد	۱۷۳/۵۸	۱۷۲	۶/۸۱	۱۷۲	۱۷۲	۱۹۱	۱۶۴
وزن	۶۴/۱۴	۶۴	۳/۹۶	۶۳	۶۱	۷۰/۰	۵۷
X1: میزان چربی تحت کتف	۸/۳۸	۸	۱/۵۶	۸	۷	۱۲/۰	۶/۵
X2: میزان چربی سه سر بازو	۵/۸۸	۵	۱/۶۸	۵/۰۰	۵/۰	۱۲/۰	۲/۰
X3: میزان چربی ساق پا	۵/۴۳	۵	۱/۷۰	۵/۰۰	۶	۱۲	۳/۰
X4: درصد چربی بدن	۹/۳۲	۹	۲/۳۰	۹/۰۰	۱۰	۱۹	۷
X5: وزن بدون چربی	۵۸/۳۷	۵۸	۳/۵۱	۵۷/۹۷	۶۰	۶۳/۸۰	۵۲/۲۰
X6: Vo2max	۶۱/۱۳	۶۱	۱/۹۳	۶۱/۱۰	۶۰/۱۰	۶۴/۷۳	۵۵/۳۹
X7: تری گلیسیرید	۱۰۷/۰۶	۱۰۷	۲۷/۹۹	۱۰۸	۹۶	۱۸۳	۶۱
X8: کلسترول	۱۶۲/۹۳	۱۶۲	۳۱/۶۲	۱۵۸	۱۳۰	۲۳۶	۱۱۸
X9: HDL	۴۸/۱۶	۴۸	۷/۲۸	۴۸	۴۸	۶۳	۳۰
X10: LDL	۹۷/۵۸	۹۷	۳۱/۶۸	۹۴	۹۴	۱۶۹	۶۱

۱- اطلاعات حاصل از این پژوهش نشان می‌دهد ارتباط معنی‌داری بین برآورد درصد چربی بدن با چربی‌ها و لیپوپروتئین‌های خون (کلسترول، تری گلیسیرید، LDL، HDL) آزمودنی‌ها وجود ندارد (جدول ۲).

جدول ۲ - شاخص‌های آماری مربوط به درصد چربی بدن و کلسترول، تری‌گلیسرید،

خون HDL، LDL

ردیف	شاخص آماری متغیر	خون			
		میانگین $\bar{X}$	ضریب همبستگی r	P-Value	نتیجه
۱	درصد چربی بدن کسترول TC خون	۹/۳۲	۰/۲۹	۰/۱۲ > ۰/۰۵	معنی دار
		۱۶۲/۹۳			نیست
۲	درصد چربی بدن تری‌گلیسرید TC	۹/۳۲	۰/۰۷۰	-۰/۷۰ > ۰/۰۵	معنی دار
		۱۰۷/۰۶			نیست
۳	درصد چربی بدن LDL خون	۹/۳۲	۰/۲۸	۰/۱۲۷ > ۰/۰۵	معنی دار
		۹۷/۵۸			نیست
۴	درصد چربی بدن HDL خون	۹/۳۲	-۰/۱۱۰	۰/۰۵ > ۰/۰۵	معنی دار
		۴۸/۱۶			نیست

- ۲- بین چربی زیرپوستی ناحیه سه سر بازو با میزان کلسترول خون آزمودنی‌ها ارتباط معنی داری وجود دارد (جدول ۳).
- ۳- بین چربی زیرپوستی ناحیه سه سر بازو با میزان LDL خون آزمودنی‌ها ارتباط معنی داری وجود دارد (جدول ۳).
- ۴- بین چربی زیرپوستی ناحیه سه سر بازو با میزان تری‌گلیسرید و HDL خون آزمودنی‌ها ارتباط معنی داری وجود ندارد (جدول ۳).

جدول ۳ - شاخص های آماری مربوط به چربی زیرپوستی سه سربازو و کلسترول تری گلیسرید، LDL، HDL خون

ردیف	شاخص آماری متغیر	$\bar{X}$	میانگین	ضریب همبستگی r	$P-Value$	نتیجه
						معنی دار
۱	چربی زیرپوستی سه سربازو و کلسترول خون TC	۵/۸۸	۰/۳۵	۰/۰۴ > ۰/۰۵	است	معنی دار
	سربازو و تری گلیسرید TG	۱۶۲/۹۳				نیست
۲	چربی زیرپوستی سه سربازو و تری گلیسرید TG	۵/۸۸	-۰/۱۳۲	۰/۴۷۷ > ۰/۰۵	است	معنی دار
	سه سربازو LDL خون	۱۰۷/۰۶				نیست
۳	چربی زیرپوستی سه سربازو HDL خون	۵/۸۸	۰/۴۰	۰/۰۲ > ۰/۰۵	است	معنی دار
	سه سربازو LDL خون	۹۷/۵۸				نیست
۴	چربی زیرپوستی سه سربازو HDL خون	۵/۸۸	-۰/۱۱۴	۰/۵۲۳ < ۰/۰۵	است	معنی دار
	سربازو HDL خون	۴۸/۱۶				نیست

-۵- ارتباط معکوس و معنی داری بین وزن بدون چربی بدن (LBM) با میزان LDL خون آزمودنی ها وجود دارد (جدول ۴).

-۶- ارتباط معنی داری بین وزن بدون چربی بدن با میزان کلسترول، تری گلیسرید و HDL خون آزمودنی ها وجود ندارد (جدول ۴).

جدول ۴ - شاخص‌های آماری مربوط به وزن بدون چربی و کلسترول، تری‌گلیسرید، LDL و HDL خون

ردیف متغیر	شاخص آماری	میانگین $\bar{X}$	ضریب همبستگی r	<i>P-Value</i>	نتیجه
					ردیف متغیر
۱	وزن بدون چربی و کلسترول خون	۵۷/۳۷	-.۰/۲۸۲	.۰/۱۱۹ > .۰/۰۵	معنی دار
		۱۶۲/۹۳			است
۲	وزن بدون چربی و تری‌گلیسرید	۵۷/۳۷	-.۰/۰۵۲	.۰/۷۷۸ > .۰/۰۵	معنی دار
		۱۰۷/۰۶			نیست
۳	وزن بدون چربی و شده LDL خون	۵۷/۳۷	-.۰/۴۳	.۰/۰۱۶ > .۰/۰۵	معنی دار
		۹۷/۵۸			است
۴	وزن بدون چربی و شده HDL خون	۵۷/۳۷	-.۰/۰۸	.۰/۶۶۹ > .۰/۰۵	معنی دار
		۴۸/۱۶			نیست

بحث و نتیجه‌گیری

هدف از انجام این تحقیق، بررسی رابطه بین درصد چربی و وزن بدون چربی بدن با چربی‌ها و لیپوپروتئین‌های خون (^۱TG, ^۲HDL, ^۳LDL, ^۴TC) دانشجویان تربیت بدنی دانشگاه بیرونی بود. یافته‌های تحقیق نشان می‌دهد بین درصد چربی بدن با میزان چربی‌های خون (کلسترول و تری‌گلیسرید) و لیپوپروتئین‌های خون (HDL, LDL) رابطه معنی‌داری وجود ندارد. نتایج این تحقیق با تحقیق عباس صادقی (۱۳۷۲) همخوانی ندارد. به طوری که در تحقیق ایشان در بررسی رابطه لیپیدها و لیپوپروتئین‌های سرم خون با میزان چربی زیرپوستی در سه گروه تحقیق (وزنه برداران، دوندگان و غیرورزشکاران) مشخص شد. رابطه بین میزان تری‌گلیسرید و چربی زیرپوستی کاملاً معنی‌دار است. در مورد کلسترول نیز مقدار کلسترول با

1- Tri Glycerid

2- total cholesterol

3- High - density - lipoproteins

4- Low - density - lipoproteins

چربی زیرپوستی در وزنه برداران معنی دار بود، ولی مقدار LDL , HDL با چربی زیرپوستی با نتایج این تحقیق مطابقت دارد (۳). همچنین برنز^۱ و همکاران در ۱۹۸۶ بعد از تحقیق درازمدت ۲۰ ساله متوجه شدند میزان کلسترول به طور مستقیم با افزایش میزان چربی زیرپوستی همبستگی دارد (۴). همچنین کوتن و بلیکر^۲ (۱۹۸۹) دریافتند که تری گلیسیرید و HDL با درصد چربی بدن رابطه مستقیم دارند (۷).

یافته های تحقیق نشان می دهد بین وزن بدون چربی (LBM) با میزان چربی های خون (کلسترول و تری گلیسیرید) و لیپوپروتئین HDL رابطه خطی معنی داری وجود ندارد. در این زمینه تحقیقات مشابه و مستقیمی برای ارزیابی و مقایسه با نتایج وجود نداشته، بنابراین در این مورد نیاز به تحقیقات گسترده تری احساس می شود. از سوی دیگر یافته های تحقیق نشان می دهد بین وزن بدون چربی (LBM) با میزان LDL خون آزمودنی ها رابطه خطی معکوس و معنی داری وجود دارد. به این معنی افرادی که از LBM بالاتری برخوردارند، دارای LDL کمتری هستند. نتیجه فوق را چنین می شود استنباط کرد افرادی که دارای وزن بدون چربی بیشترند، در واقع از وزن چربی و LDL (فاکتور خطر) کمتری دارند. یافته های تحقیق نشان می دهد بین چربی زیرپوستی ناحیه سه سر بازو با میزان تری گلیسیرید و HDL خون آزمودنی ها رابطه خطی معنی داری وجود ندارد. از آنجا که تحقیقات مستقیم و مربوط در این مورد خاص در دسترس نیست، نیاز به تحقیقات بیشتری است. از طرفی یافته های تحقیق نشان می دهد بین چربی زیرپوستی ناحیه سه سر بازو با میزان کلسترول و LDL خون رابطه خطی معنی داری وجود دارد. از آنجا که این تحقیق را بیشتر ورزشکاران فوتبالیست تشکیل می دادند، به سبب اینکه در رشتة فوتبال اندام تحتانی نسبت به اندام فوقانی از فعالیت حرکتی بیشتری برخوردار است، گمان می رود این افراد در ناحیه سه سر بازو از میزان چربی زیرپوستی بیشتری برخوردار باشند و انتظار می رود بین میزان چربی زیرپوستی ناحیه سه سر بازو و میزان کلسترول و LDL خون رابطه معنی دار وجود داشته باشد.

نتایج تحقیق نشان می دهد بین چربی زیرپوستی ناحیه ساق پا با میزان چربی های خون

(کلسترول و تری گلیسیرید) و لیپوپروتئین‌های خون (*LDL*، *HDL*) رابطه خطی معنی‌داری وجود ندارد. از آنجا که نمونه‌های این تحقیق را بیشتر فوتالیست‌ها تشکیل دادند، در رشته فوتال اندام تحتانی نسبت به اندام فوقانی از فعالیت بیشتری برخوردار است. گمان می‌رود این افراد در ناحیه ساق پا از میزان چربی زیرپوستی کمتری برخوردار باشند و انتظار می‌رود این میزان اندازه چربی زیرپوستی در این ناحیه رابطه معنی‌داری با میزان چربی‌ها و لیپوپروتئین‌های خون نداشته باشد.

به طور خلاصه با مرور نتایج حاصل از این پژوهش به نظر می‌رسد با اندازه‌گیری چربی زیرپوستی قسمت‌های مختلف بدن و وزن بدون چربی بدن (*LBM*) شاید بتوان تا حدودی سطح و تغییرات چربی‌ها و لیپوپروتئین‌های خون را پیشگویی کرد. البته با انجام تحقیقات بیشتر و گسترده‌تر این پیشگویی دقیق‌تر و مطمئن‌تر خواهد بود.

منابع و مأخذ

- ۱- دبورا اوست - چارلز آ. بوچر. "مبانی تربیت بدنی و ورزش"، ترجمه احمد آزاد، چاپ اول، انتشارات کمیته ملی المپیک جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۷۴.
- ۲- دوستی - محمود. "بیوشیمی با تفسیر از پزشکی"، چاپ دوم، انتشارات دانشگاه تهران، جلد دوم، ۱۳۷۲.
- ۳- صادقی - عباس. پایان نامه کارشناسی ارشد، رشته تربیت بدنی و علوم ورزشی، دانشگاه تربیت مدرس، ۱۳۷۲.
- ۴- فرشی، علیرضا. پایان نامه کارشناسی ارشد، رشته تربیت بدنی و علوم ورزشی، دانشگاه تربیت مدرس، ۱۳۷۶.
- ۵- مرگین، گیپ. هافمن - مارشال. "طب ورزشی"، ترجمه جهانگیر چراتی، انتشارات دفتر تحقیقات سازمان تربیت بدنی، ۱۳۶۹.
- 6- Berns - MA: BR - Vries - JH; katan - MB - "Increase in Body fatness amajor determinant of changes in serum total cholestrol and HDL cholestrol in young men over a 10 years period". AM - J - Epide - miol. BO (6):1989, PP:

1102-1112.

7- Coen - PJ; Bleecker - ER - "Effects of body composition and exercise capacity on glucose tolerance, Insulin, and Lipoprotein and lipids in healthy older men Metabolism".1989, 38 (12): PP: 1201-1209.

8- Despress - JP; Moorjani - S; Tremblay - A. "Relation of high plasma triglyceride levels associated with obesity and regional adipose tissue distribution to plasma lipoprotein - lipid composition in premenopausal women - clinical investigation - Med - 1989, 12(6): PP: 375-380 .

9- Van Nguyen - P; Cleroux - J, Peterson - M."Beta Blockade with intrinsic sympathetic activity modifies favorably exercise". "Induced change in plasma lipoproteins". J - Appl - Physiol .1990, 69(2): PP:485-589 .

